

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 591 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", בנושאות מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 478 שנה י' העלון מוקדש לע"נ הרה"ג יעקב אדלשטיין זצ"ל י"ג מנחם-אב תש"פ

999 פ' 1899

פאסק 999 פ' 1899

סגולת מאה ברכות בכל יום להציל מן הייסורים ומן הפגעים, כתב ה"פנים מאירות" בחיבורו על התורה "כתנות אור" (פרשת נצבים), כי המברך מאה ברכות בכל יום - ניצול ממאה תוכחות שבמשנה תורה - תשעים ושמונה הכתובות בפרשת כי תבוא, ושתיים המרומזות במאמר הכתוב (דברים כח, סא) "כל חולי וכל מכה אשר לא כתוב"..." "חולי" - קללה אחת, "מכה" - קללה שניה. וכן כתב הרוקח (ס' ש"ב).

על כוחן של מאה ברכות להציל ולגונן מכל צרה ופגע, סיפר הרב בקשט ומופיע בספר "דרך עץ החיים", ששימש כראש ישיבה בדטרויט שבקנדה: פעם הגיע מרן ה"חפץ חיים" מראדין ללידא, כדי לחזק בה את גדרי היהדות וחומות הדת. כאשר הגיעה הרכבת ובה ה"חפץ חיים" אל התחנה בלידא, המתנינו לו ברציף כל רבני העיר ונכבדיה, לצד המון רב מתושבי העיר. "גם אני שלמדתי באותו זמן בישיבתו של הגר"י ניימן", סיפר הרב בקשט, "עמדתי בין הממתנינים". ה"חפץ חיים" ירד מהרכבת והמון העם קיבלו פניו במאור פנים, אלא שעד מהרה התברר כי ברציף כולו אין, ולו מקום ישיבה אחד עבור גדול הדור. מיהרו תושבי העיר להניח כמה מזוודות, זו על גבי זו, על מנת ליצור מקום ישיבה עבור ה"חפץ חיים", והתרחקו מעט, כדי להניח לו לשבת במנוחה במקומו. "אחוז התרגשות הייתי" סיפר הרב בקשט, "ולא יכולתי לזוז ממקומי, וכך מצאתי עצמי לפתע עומד לבדי מול ה"חפץ חיים", מסומר למקומי. לא יכול הייתי להוציא מילה מפיו, ברוב התרגשותי, ואך בקושי הצלחתי להזכיר לפני הסבא קדישא את שמו של אבי, בידועי שיש ביניהם היכרות אישית". ה"חפץ חיים" אחז בידיו, וכה אמר לי: "בני, היזהר בברכות, ובזה תינצל מכל צרה וצוקה". והרב בקשט היה מסיים את סיפורו ההיסטורי: "סכנות מוות רבות חלפו על ראשי בתקופה שלאחר מכן. מלחמת העולם השנייה פרצה, ובהיותי מתלמידי ישיבת מיר התגלגלתי לסין, ליפן ולרוסיה, אך בהחזיקי בעצתו המופלאה של מרן ה"חפץ חיים" - זכיתי וניצלתי מכולן..."

תש"פ

עֵקֶב - תוכן ענייני הפרשה

- ברכה והצלחה עקב שמירת התורה ומצוותיה (ז, יב-יז).
- מצוה שלא לפחד ממלחמה עם הגויים, אלא לבטוח בה'.
- מצוה לאבד עבודה זרה, והאיסור ליהנות ממנה (ז, יז-כ).
- השגחת ה' וחסדיו עם בני ישראל בלכתם במדבר, והבטחתו להביאם לארץ הטובה, ומצות ברכת המזון.
- האזהרה שלא יתלה האדם את הצלחתו בכוחו ובכישירוניתו, אלא בהשגחת ה' וסיועו.
- דברי תוכחה על חטא העגל, שבירת הלוחות ותפילתו של משה (להצלת עם ישראל מן ה'ה), לוחות שניות, פטירת אהרן, הבדלת הלויים לעבודת ה' והכפרה על חטא העגל - "ונחלתנו" (ט, ז - י, יא).
- "מה ה' אלקיך שאל מעמך": "לְיָרָא אֶת ה', וללכת בדרכיו, ולאהבה אותו, שלימות הלב, ושמירת כל המצוות (י, יב-כב).
- סיפור הנסים במדבר, ודברי שבח על ארץ ישראל (יא, א-יב).
- פרשה שניה של קריאת שמע - "והיה אם שמוע", ואזהרה נוספת על הדביקות בה', והבטחת כיבוש הארץ (יא, יג-כה).

בפרשתנו, מופיע הציווי ליראת שמים שנאמר (י, יב): "וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שֵׁאל מֵעַמְּךָ פִּי אִם לְיָרָא אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ"...

מצוה זו של יראת ה' היא אחת משש מצוות תמידיות שצריך כל אדם לשנן בכל רגע, ובכל רגע שהוא משנן או מוציא מפיו הוא מקיים מצוה, כפי שאומר ספר ה'חינוך' (מצוה תלב): וזאת אחת מן המצוות התמידיות על האדם, שלא יפסק חיובן מעל האדם לעולם, אפילו רגע אחד, ומי שבא דבר עברה לידו חייב להעיר רוחו ולתת אל לבו באותו הפרק, שהשם ברוך הוא משגיח בכל מעשה בני אדם, וישיב להם נקם כפי רע המעשה. והעובר על זה ולא שת לבו בכך באותן שעות בטל עשה זה. ועוד אומר ה'חינוך': להיות יראת השם יתברר על פנינו תמיד לבלתי נחטא. כלומר, שנירא ביראת ענשו ולא יהיה לבבנו בלי מגור אליו כל היום, ועל זה נאמר (דברים י, ט): "את ה' אלקיך תירא", עכ"ל.

שואל בעל הנודע ביהודה ז"ע בספרו צל"ח מדוע כתוב "שאל מעמך", ולא "מבקש מעמך"?

והוא מיישב נפלא ע"פ חז"ל שדרשו שאין אדם בעולם שיכול להקדים טובה להקב"ה, אלא נהפוך הוא: הקב"ה הוא שהקדים לעשות לו טובה, ורק מכוחה הוא יכול לקיים מצוות, שהרי אין אדם המקיים מצוות מילה - בטרם נתן לו הקב"ה בן, ואין אדם העושה ציצית - אלא לאחר שהקב"ה נתן לו בגד, וכן לגבי צדקה ומעשרות, וכן ברוב המצוות, האפשרות לקיימן היא רק לאחר שהקב"ה נתן לאדם דבר כלשהו, אלא שהקב"ה ברוב חסדו משלם שכר לאדם כאילו האדם עשה את המצוה משלו.

שונה המצב לגבי יראת שמים, שאותה מסר הקב"ה ביד האדם בלי שהקדים לתת לו דבר כלשהו הקשור למצווה זו, שהרי "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים" (ברכות לא:) והברירה חופשית לגמרי ביד האדם, כי אם האדם מקיים מצות יראת שמים כראוי, הרי הקב"ה כביכול חייב לשלם לו את שכרו, כי במצוה זו האדם הקדים כביכול להלוות לה' יתברך.

וזה מרומז במילים "מה ה' אלקיך שאל מעמך", כלומר: באיזו מצוה הקב"ה יהיה השואל ואתה המשאל? אין אף מצוה שכזו, מלבד מצוה אחת: "פִּי אִם לְיָרָא"...

ועוד שאל הגאון רבי יהונתן אבישיץ ז"ע שלכאורה תיבת "אם" מיותרת? ומפרש על פי הפסוק (תהילים צ, י): "יְמִי שְׁנוֹתַי נִבְּהָם שְׁבָעִים שָׁנָה וְאִם בְּגִבּוֹרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה..."

ובידוע דברי חז"ל: כיון שעברו רוב שנותיו של אדם ולא חטא שוב אינו חוטא (יומא לח:). הרי מ"א (41) שנים הם רוב שנותיו של אדם אשר זכה להגיע ל"ימי שנותינו... שמונים שנה". וזהו הכוונה "מה ה' אלקיך שאל מעמך פִּי אִם לְיָרָא", שכמספר 'אם' - מ"א שנה, "נתירא" ממנו, שאז מובטח ששוב לא נחטא...

רבי חיים ויטאל בשם האר"י ז"ל גילה שניכר על האדם אם יש לו יראת שמים וזה ע"י ברכת הנהנין, דהיינו יכולים אנו ע"י ברכות הנהנין להתעלות ביראת שמים.

אמר רבי נוטראי גאון (ריש מתיבתא דְמֵתָא מְחִסְיָא): דוד המלך תיקן מאה ברכות, כי בכל יום היו מתים מאה נפשות מישראל, ולא היו יודעים על מה היו מתים, עד שחקר והבין ברוח הקודש, ותיקן לישראל מאה ברכות.

וזה רמוז בפסוק: "מה ה' אלקיך שאל מעמך פִּי אִם לְיָרָא" - אל תקרי מה אלא מאה.

כתב בעל הטורים (שמות לח, כז): מאת האדנים כנגד מיוסדים על אדני פז, כנגדם תיקנו מאה ברכות בכל יום.

“ולא־הִבֵּה אֶתֹ” (י, יב) - אהבה ללא גבול - סיפור

כוחן של הנשים גדול הוא בחינוכם של הבנים. שאיפותיה, רצונותיה ומחשבותיה של האם, הם-הם הקובעים את דמותם של ילדיה. כל אם חפצה לראות את בניה גדולי תורה, העוסקים אך ורק בתורה, אך השאלה היא על איזה מתענוגות העולם הזה מוכנה האם לוותר כדי לזכות בבנים או בחתנים בני תורה... הרי לנו מעשה נפלא בעניין זה: באחד הימים נכנסה אל מעונו של ה"חזון איש" זצ"ל, הרבנית קופשיץ' על מנת לבקש עצה וברכה. "כבוד הרב, יש לי שתי בקשות". פנתה אל הרב בהדרת כבוד. "האחת - אנא, ברח את ילדיי שיזכו לכישרונות מיוחדים, שיקלטו ויבינו כל דבר תורה שילמדו, ויזכרו לאורך זמן את כל אשר למדו בה".

"ומה הבקשה השניה?" שאל החזון איש. "הבקשה החשובה ביותר היא, שהרב יברך את ילדיי שתמיד ירצו ללמוד, ויהיו להם חשק ושאיפה ללמוד עוד ועוד... הרכין החזון איש את ראשו ואמר: "בעניין הבקשה הראשונה, אני מברך את בנייך שה' ייתן להם דעת ותבונה להבין את מה שלומדים. אמנם, בעניין הבקשה השניה, שתמיד ירצו ללמוד ושיהיה להם חשק"... כאן עצר לפתע החזון איש ואמר: "אין לי מה לברך, שזה תלוי רק... בך"! "תלוי בי"?! - נדהמה הרבנית, "כיצד רצונם של ילדיי לעסוק בתורה ללא הרף תלוי בי"?! ענה לה החזון איש את הסוד, לכל המתאווים לזכות בילדים העוסקים בתורה מתוך חשק והתלהבות: "ככל שאת תרצי שהם ילמדו תורה - כך תראי אותם באמת לומדים תורה. ככל שתשאפי שהם יגדלו בתורה - כך תזכי שהם יגדלו בתורה. זהו חוק בטבע! פסק החזון איש. חלפו להם הימים והשנים... כל בניה וחתניה של הרבנית היו לראשי ישיבות, דיינים ומורי הוראה, ביניהם חתנה - רבי ניסים קרליץ שליט"א. בסוף ימיה נשאלה: "כיצד זכית שכל ילדייך צמחו להיות גדולי תורה?" והיא השיבה כדברי החזון איש: "כי רציתי שייגדלו ויצמחו בתורה". "כולם רוצים לראות את ילדיהם גדלים בתורה, ואף משקיעים כוחות ומשאבים רבים, אך לא זוכים לכך, ואיך את זכית?" הרבנית השיבה במסר חד ונוקב: "כולם רוצים זאת, אבל אני רציתי רק את זה, ורק את זה!!! זו הייתה שאיפתי היחידה! אם ראיתי שבני אינו לומד תורה, הסרתי מעלי את תכשיטי מצער, והפסקתי לתפקד מרוב כאב, וכשראה זאת בני, הוא הבין שחשוב לי לימוד התורה שלו, וחזר ללמוד בחשק. אף כשהיה עוני בבית, ויתרתי על קניות לעצמי. דאגתי רק שיהיו לילדיי הכל כדי שיוכל ללמוד, ולא נתתי שתהיה בבית אווירת עצבות בשל כך, אלא שמחנו על שזכינו לבנים שלומדים תורת ה'. לכן, אם רוצים רק דבר אחד, ילדים גדולי תורה, ומוכנים להקריב לשם כך ולא מוותרים גם ברגעי מבחן - זוכים לישועת ה'!"

“פְּחֵי וְעֵצִים יָדֵי עֹשֶׂה לִי אֶת הַחֵיל הַזֶּה” (ח, יז)

פעם הגיע סוחר עצים, עשיר גדול, לרבי חיים מוואלוז'ין, ותינה את צרתו: "כל ממוני נתון בסכנה, מאחר ששלחתי למדינת פרוסיה אונייה גדולה מלאה בעצים, אך השלטונות אינם מתירים להכניס את הסחורה, ומאיימים כי אם לא תפליג האונייה ותשוב על עקבותיה - יטביעוה!" "אל דאגה", הרגיעו רבי חיים, "עוד תראה, ישועת ה' כהרף עין!" באותו יום האמיר מחיר העצים מאוד, ובו בזמן התירו שלטונות פרוסיה לאונייה להיכנס בגבולם. העשיר הגיע לרבי חיים, והוא מלא שמחה: "רבי, היום רואה אני את ההשגחה משמים! אם שלטונות פרוסיה לא היו מעכבים אותי, הייתי מקבל את מחיר העצים הישן. העיכוב היה לטובה, והוא שגרם שאמכור העצים במחיר החדש, וכך הרווחתי הון!" "רואה אתה", נאנח רבי חיים, "זה ההבדל בין עשיר לעני. העני רואה את השגחת הקב"ה עליו בכל יום, ואילו העשיר, הבטוח שהוא זה אשר עשה את כל החיל אשר לו, רואה בהשגחה רק אחת לכמה שנים..."

[וקראת לשבת עונג]

“וּרְגַלְךָ לֹא בִצְקָה זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה” (ח, ד)

האם לבני ישראל היו מנעלים במדבר?

וברש"י: לא נפחה כבצק, כדרך הולכי יחף שרגליהם נפוחות. ומשמע מזה שהלכו יחפים, וצ"ע שהלא כתוב: "וְנַעֲלֶךָ לֹא בִלְתָה מֵעַל רַגְלֶךָ" (כי תבוא כט, ד), הרי שהיה להם נעליים, והרא"ם (רבונו אליהו מזרחי) ורבונו עובדיה מברטנורא מבארים, וכמו כן "רבונו בחיי" לבאר את התרגום אונקלוס (וכן משמעות התרגום יונתן), שכוונת הכתוב היא שרגלך לא בצקה כדרך הולכי יחף, שהיו לך מנעלים שלא נתקלקלו במשך כל השנים. וב"אמרי שפר" כתב לתרץ (וכן משמע ברבונו בחיי) שלכל ישראל היו מנעלים, והם לא בלו מרגליהם, אבל הלוויים הלכו יחפי רגל, שהיו נושאים הארון על כתפם והם יחפים, ואעפ"כ רגליהם לא בצקה כדרך הולכי יחף, שרגליהם נפוחות. וה"שפתי חכמים" פירש, שבפרשת כי תבוא מדבר שם על יוצאי מצרים, שהיו להם מנעלים שלא בלו מעל רגליהם, ומה שפירש כאן שרגלך לא בצקה, מדבר על אותן שנולדו במדבר, שלא היו להם מנעלים. [יפה נוף]

“וַיַּעֲנֶךָ וַיִּרְעַבְךָ וַיֹּאכְלֶךָ אֶת הַמֶּן... שְׂמֹלְתֶךָ לֹא בִלְתָה מֵעַלְיֶךָ וּרְגַלְךָ לֹא בִצְקָה זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה” (ח, ג-ד)

כדי להאיר פסוקים אלו באור יקר, עלינו להשוותם לפסוקים שנאמרו בפרשת 'כי תבוא', וכך נאמר שם (כט, ד-ה): "וְאוֹלֶךְ אֶתְכֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה בַּמִּדְבָּר לֹא בָלוּ שְׂלִמְתִיכֶם מֵעַלְיֶכֶם וְנַעֲלֶךָ לֹא בִלְתָה מֵעַל רַגְלֶךָ; לֶחֶם לֹא אָכַלְתֶּם וַיֵּין וְשִׁכָר לֹא שָׁתִיתֶם".

הבדל אחד הוא ששם לא הוזכרה אכילת המן כעינוי ורעב, מה שאין כן כאן. הבדל שני. ששם נאמר "לא בלו שלמתיכם מעליכם" בלשון רבים - מה שאין כאן.

הבדל שלישי. שם משמע שהיו לישראל נעליים - "נעלך לא בלתה", ואילו כאן משמע שהילכו יחפים - "ורגלך לא בצקה", וכפי שפירש כאן רש"י "לא נפחה כבצק כדרך הולכי יחף שרגליהם נפוחות". וההבדלים טעונים ביאור.

והנה הגמרא (יומא עה:) מבארת את הפסוק "לחם אבירים אכל איש - לחם שנבלע ברמ"ח אברים, אלא מה אני מקיים ויתד תהיה לך על אזניך ויצאת שמה חוץ" - דברים שתגרי אומות העולם מוכרין אותן להם". ומהמשך דברי הגמרא עולה שאותם שקנו מאכלים מתגרי האומות היו צריכים לנקבים. ועליהם אמר הקב"ה "עכשיו אני מטריח אותם שלוש פרסאות" שיצאו מחוץ למחנה לצרכיהם. מעתה נראה לומר, שאותם צדיקים שאכלו רק מן ולא היו צריכים לנקבים וממילא לא היו צריכים ללכת בכל פעם שלוש פרסאות - נעליהם לא בלו מעליהם. אך אותם שקנו אוכל מתגרי האומות והיו הולכים בכל פעם מרחק שלוש פרסאות מחוץ למחנה - נעליהם בלו מחמת ההליכה המרובה.

עתה מתחווירים הפסוקים: בפסוקים שבפרשת 'כי תבוא' מדובר בתחילה על כלל עם ישראל - "לא בלו שלמותיכם מעליכם" ועל כן נכתב בלשון רבים, אך התורה ממשיכה ומדברת שם רק על אותם צדיקים שאכלו מן בלבד - "ונעלך לא בלתה מעל רגלך" (ולכן נכתב בלשון יחיד). והטעם, מפני ש"לחם לא אכלתם ויין ושכר לא שתיתם" - מאומות העולם. ולכן לא הוזקתם לצאת בכל פעם ולצעוד ג' פרסאות.

אך הפסוקים שלפנינו מדברים רק על אותם שאכילת המן היתה עבורם עינוי וסבל - "וַיַּעֲנֶךָ וַיִּרְעַבְךָ וַיֹּאכְלֶךָ אֶת הַמֶּן" ולכן הלכו לקנות אוכל מתגרי האומות. עליהם ממשיך הכתוב ואומר "ורגלך לא בצקה". שלמרות שנעליהם בלו מעליהם מרוב ההליכה מחוץ למחנה. רגליהם לא בצקו כדרך היחפים... ["יעלת חן" - מובא בספר "מתוקים מדבש"]

וְאֶתְנַפֵּל לְפָנֶי ה' ... (ט, יח)

(וְאֶתְנַפֵּל) [וְאֶתְפַּלֵּל] אֶל ה' . כָּל הַמְאָרִץ בְּתַפְלָה אֵין תַּפְלָתוֹ חוֹזֵרֵת רִיקָם . מְנַלָּן . מִמֶּשֶׁה רִבִּינוּ שְׁנֵאָמַר "וְאֶתְפַּלֵּל" וְגו', וְכַתִּיב בְּתַרְיָה (לְעֵיל פְּסוּק יט) וְיִשְׁמַע ה' אֵלַי גַּם בַּפֶּעַם הַהִיא . וְהָנִי מְלִי דְלֹא מְעִין בָּהּ , אֲבָל מְעִין בָּהּ בָּא לְיַדִּי כָאֵב לֵב שְׁנֵאָמַר (מְשַׁלֵּי יג, יב) "תוֹחַלֵּת מִמֶּשְׁכָּה מַחְלָה לֵב" . [ילקוט שמעוני רמז תתנד]

לפנינו סיפור על כוחה העצום של תפילה להצלחה בתורה, כפי שהובא בספר "התעלות": באחת מהשיבות הקטנות החשובות שבירושלים, ישב בחור בן טובים, שלא הצליח בתלמודו, ושום לימוד לא נקלט בראשו, אך רצונו היה עז ונחוש. הוא ניסה את כוחו שוב ושוב, אך ללא הצלחה. על אף היותו בחור ירא שמיים, נעים הליכות ובעל מידות טובות, לא עלה תלמודו בידו. אחד מהר"מים בישיבה נקשר מאוד בנפש הבחור, והשקיע בו רבות. מדי יום היה יושב עמו לאחר השיעור כדי לשנן את הגמרא עם התוספות והמפרשים, אך ללא הועיל...

מגיד השיעור המסור היה אובד עצות; זוהי תופעה נדירה למדי, שכן על פי רוב מי שמשקיע ומתייגע בתלמודו הרי הוא מתעלה ומצליח, לכן החליט מגיד השיעור לנסוע עם הבחור אל מרן ר' חיים קניבסקי שליט"א, ולבקש עצה וברכה. בהגיעם אל הרב, פתח מגיד השיעור בדברי שבח על הבחור הניצב עמו, על תפילותיו והליכותיו ועל יראת שמיים שלו, וציין כי למרות כל זאת - אין תלמודו עולה בידו כלל.

חיך רבי חיים למשמע השאלה, ואמר: "כנראה צריך קצת יותר יגיעת התורה, שאין התורה נקנית אלא בעמל ויגיעה קשה!" מגיד השיעור אמר, כי יכול הוא להעיד מקרוב שיגיעה רבה יגע אותו בחור, ומנסה בכל כוחו, אך הראש חלש ואינו מצליח לקלוט ולהבין! רבי חיים פנה אל הבחור, ושאלו ברוב חביבה: "האם הנך מתפלל ומבקש על הצלחת התורה?" "בוודאי!" ענה הבחור - "תמיד בוכה אני ומבקש על כך, אבל, לצערי, עדיין לא נענית". "תקבל על עצמך להתפלל תמיד תפילה בציבור, ושלא להפסיד תפילה בציבור גם אם תצטרך לזה מסירות נפש!" - חתם רבי חיים.

חלפו ימים, הבחור סיים את לימודיו בישיבה קטנה, והתקבל לישיבה גדולה - אחת מהשיבות המצוינות, הודות ליראתו ונועם הליכותיו. והנה, לאחר מספר שנים הופיע הבחור בישיבה הקטנה בה למד בנערותו, ונכנס לביקור בחדרו של אותו מגיד שיעור, אשר היה קשור אליו כל כך. מגיד השיעור שמח לקראתו עד מאוד, והנה מניח הבחור לפניו על השולחן קונטרס נאה של חידושי תורה על מסכת יבמות. הרב עיין בקונטרס, ומצאו מלא וגדוש בחוכמה ובעמקות נפלאה, ניכר היה כי המחבר ניחן בכוח חידוש נדיר, כתלמיד-חכם מופלג! "מי הוא הרב המחבר?" שאל, "כנראה מדובר בתלמיד-חכם חשוב ביותר!" הבחור ענה בְּרַפּוּת "אני כתבתי וערכת את הקונטרס בסייעתא דשמיא מרובה, ובשביל כך באתי הנה אל מגיד-השיעור היקר, להגיש בפניו את פרי ביכורי. לאחר ההשקעה הרבה שהשקיע בי להצלחתי, חשבתי כי בוודאי ישמח לראות בפרי עמלתי!" הרב עמד נפעם, אינו מאמין למראה עיניו. "אתה הוא בעל המחבר?! הרי רק לפני שנים מספר, בהיותך כאן בישיבה קטנה, לא הבנת כמעט כלום! 'תוספות' אחד לא הצלחתי להכניס בראשך על בוריו, וכיצד התחולל שינוי אדיר כזה מקצה לקצה?" בחיך צופן סוד סיפר הבחור לרב דברים כהווייתם: "בתחילת לימודי בישיבה הגדולה לא הבנתי כמעט כלום, כהרגלי מימים ימימה. חבריי עולים ומתגדלים בתורתם מדי יום ביומו, ואילו אני תקוע במדרגת תורתית כמעט כשל ילד בחיידר. "לקראת סוף 'הזמן' יצאה הישיבה לנסיעה למקומות הקדושים בצפון. היה זה ביום ה', ערב ראש חודש, והבחורים חפצו להגיע לתפילת 'יום כיפור קטן' במירון ולשאר מקומות הקדושים בגליל. "הטיול נמשך עד שעה מאוחרת בלילה, וכשחזרתי לביתי בשכונת רמות בירושלים, הייתה השעה מאוחרת מאוד.

ישבתי עם הוריי ושוחחתי עמהם בניחותא על חוויות הנסיעה והיום, ולא שמתי לב כלל לשעה. לפתע תפסתי את עצמי בבהלה: עדיין לא התפללתי ערבית! מחוגי השעון הראו על השעה 1:30 בלילה! זכרתי היטב את הקבלה שקיבלתי על עצמי, בהוראת הגר"ח שליט"א, שלא לוותר על תפילה בציבור בשום אופן, בשעה זו, האפשרות היחידה למצוא מנין היא בביהכ"נ הגדול שבשכונת 'זכרון משה', במרכז העיר... אך התחבורה הציבורית כבר מזמן אינה פועלת... החלטתי לעשות השתדלות בדבר. יצאתי מהבית והרחקתי לכת עד כביש רמות, בניסיון למצוא טרמפ, מכוניות בודדות שחלפו על פני שעטו ביעף ולא עצרו כלל. לאחר המתנה ממושכת בקור הירושלמי, החלטתי: אם בתוך 10 דקות מוצא אני דרך להגיע ל'זכרון משה' - הרי טוב, ואם לאו - הריני חוזר הביתה, ובלית ברירה אתפלל ביחידות... כעבור 7 דקות, נעצרת לידי מכונית, ובתוכה יהודי שהכרתי משכונתנו. 'להיכן?' הוא שואל אותי בחביבות - 'לזכרון משה!' ענית. 'טוב מאוד! גם פניי מועדות לתפילת מעריב ב'זכרון משה!' משהגענו לביהכ"נ כבר המתינו שם 5 אנשים שעדיין לא התפללו, יושבים ומצפים למניין שיתאסף. ועדיין חסרו 3 למנין. חלק מהאנשים, בראותם כי אין מנין, רצו ללכת לביתם, אך אני ביקשתי והתחננתי שימתינו עוד מעט, כיוון שמוכרח אני להתפלל בציבור! בשעה 3 בלילה (!) היה ב"ה, מנין! תיכף החלה תפילת ערבית. עבורי הייתה זו תפילה מיוחדת במינה. התפללתי ברגש ובכוונה רבה מילה במילה, אולם משהגעתי בתפילה לברכת 'אתה חונן', נפתח ליבי בפתע פתאום. פרץ דמעות אדיר ניגר מעיני ללא הפוגה! בכיתי ובכיתי שם בפינת ביהכ"נ. מעולם לא חוויתי חוויה שכזו, מעולם לא בכיתי בכי שכזה! עמדתי שם בפינת בברכת 'אתה חונן' בלבד בערך כמחצית השעה, כשציבור המתפללים סיים זה מכבר את תפילתו והתפזרו איש לביתו. יצאתי מתפילה זו כעין בריה חדשה! בהיות שהשעה הייתה כבר סמוכה לנץ ודרך חזרה לביתי עדיין לא הייתה לפני, החלטתי להישאר בביהכ"נ ולהמתין לתפילה. בינתיים הוצאתי גמרא (סנהדרין) מן הארון, והתחלתי ללמוד. והנה, להפתעתי העצומה החילותי פתאום קולט ומבין! בבת-אחת הכל נפתח לי! חשתי בלימודי טעם מתוק וערב עד מאוד, כפי שמעולם לא הרגשתי. בפעם הראשונה בחיי קראתי את המילים ב'תוספות' והבנתי את עומק משמעותן! בתפילת שחרית, משהגעתי לברכת 'אהבה רבה', נפתח ליבי כאולם: 'אבינו אב הרחמן, המרחם, רחם עלינו, ותן בליבנו בינה ל-ה-ב-י-ו-ל-ה-ש-כ-י-ל וכו' ו-ה-א-ר-ע-י-נ-י-נ-ו ב-ת-ו-ר-ת-ך.

ושוב, כשהגעתי לברכת 'אתה חונן' גאה ליבי בבכי נורא. עמדתי בברכה זו זמן ארוך מאוד, עד שהבכיות של מעריב מאתמול לא היו כמשל לעומת שחרית זו! לאחר תפילת שחרית חזרתי לביתי, סעדתי פת שחרית ונכנסתי תיכף לחדרי. הוצאתי את הגמרא והחילותי ללמוד בחשק רב והתלהבות עצומה ללא הפסק, עד כניסת השבת, אז יצאתי אל ביהכ"נ לקבלת שבת ותפילת ערבית של שבת. לאחר התפילה חזרתי עם אבי לסעודת שבת, שהיתה מלאה שמחה ואושר עצום לכל בני המשפחה כולה. לאחר הסעודה פנה אלי אבי בבקשה, שהגיעה העת לפרוש למיטתי ולישון מעט, שזה כבר למעלה מיממה וחצי שלא נתתי תנומה לעפעפיי, אמרתי: 'אלמד נא עוד מעט ואחר כך אלך לישון'... אך אותו 'מעט' נמשך כל אותו ליל שבת עד שהגיע זמן קריאת שמע של שחרית... לא הייתי מסוגל לעזוב את תלמודי מרוב שקיקה. בשחרית של שבת הלכתי עם אבי לביהכ"נ לתפילה ולאחריה לסעודת שבת מלאה זמירות בשמחה עצומה. לאחר הסעודה כבר ראה אבי שאני מותש וחלוש, והכריח אותי ללכת מיד לישון כדי צרכי... ברוך ה' מאותו היום נפתחו לי שערי אורה, שערי תורה, נעשיתי מתמיד גדול, בעל הבנה עמוקה וסברה ישרה בכל דבר, וזכיתי, בסייעתא דשמיא מופלאה, להתעלות עצומה בכתרה של תורה!" ללמדנו, מהי כוחה של תפילה היוצאת מעומק הלב.

וּבִרְכָתָאֵת ה' אֲלוֹקֶיךָ (ח, י)

מעשה באדם, פליט שואה שהגיע לארצות הברית, וחיפש אחר מקור פרנסה. והנה, בבית כנסת שבשכונתו חיפשו "שמשי". 'מתאים לי להיות שמשי' - חשב האיש! אלך ואציע את עצמי כמועמד, ואולי מכאן תבוא הישועה.

בראיון שהיה לו עם גבאי בית הכנסת, מצא חן בעיניהם, וענה על דרישותיהם. אלא שממש סמוך לחתימת החוזה ביניהם, נשאל, האם אתה יודע אנגלית. משנענו בשלילה, ההצעה בוטלה! והנימוק, אמרו הגבאים בהתנצלות! כאן בבית הכנסת באירועי בר מצוות וכדומה, באים אורחים שאינם מכירים צורת תפילה ובית כנסת, ומחובתו של שמשי בית הכנסת ליצור להם אווירה חמה ונעימה, ולא יתכן זאת בלי ידיעת שפת המדינה - אנגלית. בלית ברירה, הלך האיש, והעמיד עגלת רוכל, באחת מפינותיה של רחובות העיר, עמד ומכר. חסך, ולאחר מכן העמיד פועל בשכר, עם עגלת רוכל נוספת, בפינה אחרת בעיר. וכן המשיך עוד ועוד, עד שעמדה בבעלותו רשת עגלות רוכלים, ברחובות העיר.

לימים, גדל האיש ופתח בית מסחר גדול. ברבות הימים סגר עיסקאות בסכומי עתק, עם חברות בינלאומיות.

והנה, בסיום אחד מהעסקאות, נדרש מהחברה הפונה, לחתום על חוזה העסקה. לצורך כך, קרא למנכ"ל שעמד תחתיו, וביקשו לעיני החברה הפונה שיקרא ויתרגם לו את הכתוב בחוזה. פעורי-פה, תמהים ומתפלאים למראה עיניהם, שאלוהו, היתכן? אתה? נשיא החברה, לא יודע לקרוא אנגלית?!... תשובתו החדה, היא המחשה נפלאה להודאה שאנו אומרים "וחסרונו". וכך אמר: אילו הייתי יודע אנגלית, הייתי היום שוטף רצפות! והרי לנו, החסרון, הקושי, הליקוי, הוא שסיבב את מעגל חייו להעמיד עגלת מכירה אחת ועוד אחת, עד לניהול עסק חובק עולם - כי החיסרון יכול להיות האמצעי להצלחה, כמו במקרה דנן.

והחופזה שבה נפרדנו שכח אבא לקחת את התפילין, ועתה הוא לא יוכל להניחם. אמא חשבה לרגע מה לעשות, ואח"כ פנתה אליי ואמרה: "כיון ששתי הרכבות עדיין עומדות במקומן, אנא ממך, רוץ אל הרכבת השניה ומסור לאבא את התפילין וחזור אל הרכבת שלנו". אינני יודע כיצד היה לי אומץ לעשות זאת, כיון שהיתה בכך סכנה גדולה. החיילים הנאצים עמדו בין הרכבות, וכל מי שהסתובב שם היכוחו עד מוות. בכל זאת, החלטתי לשמוע בקול אמי. בחסדי שמים מרובים, בניסי ניסים, רצתי לעבר הרכבת השניה, עם התפילין הקדושות בידיי, בסמוך לעמלקים הרשעים וכלביהם האימתניים, וכאילו הייתי בלתי נראה.

בסעיתא דשמיא הצלחתי לעלות לרכבת הימנית שהיתה דחוסה ביהודים רבים, והתחלתי לחפש את אבי. לקח לי קצת זמן עד שמצאתי אותו, ומה שקרה באותם רגעים קבע את גורל חיי. ברגע שמסרתי לו את התפילין ועמדתי לחזור אל הרכבת שבה היו אמי ויתר הילדים, לפתע נסגרו דלתות הרכבת... הרכבת החלה לזוז ממקומה בעוד אני עומד בה לצד אבי, ואילו אמי ואחיי נמצאים ברכבת השניה שגם היא פתחה בנסיעה... ומה קרה לבסוף? התברר שכל מי שהופנה לרכבת הימנית - נשלח לעבודה, והרכבת השמאלית הכילה את המובלים למוות! מהרכבת של אמי, אחיי ואחיותיי, שבה הייתי בתחילה, לא נותר אף אחד בחיים. ואילו אני, שהזדרזתי לשמוע בקול אמי, ועברתי לרכבת השניה, בחסדי ה' ניצלתי. הסבא פנה לנכדיו, ואמר להם: "עכשיו תחשבו מה היה קורה אילו הייתי אומר לאמי: 'אמא, למה דוק אני?... אולי תשלחי את התפילין לאבא עם ילד אחר?...? הרי ברור שאם הייתי אומר כך, לא היינו כאן היום... רק מפני ששמעתי לבקשתה של אמי ועשיתי את רצונה באופן מידי, חל עלי השפע הטוב של המצוה, והתקיים בי: 'כי הם חיינו ואורך ימינו'. כך גם אתם נכדוי החביבים, אל תסרבו אף פעם לאמא ולדבריה... אם היא מבקשת להוריד את הפח או כל בקשה אחרת, אל תתווכחו ותטענו 'למה אני?' אלא תשיבו מיד "הנני"!

[יפורי מתוק - דברים]

כִּי עֵינֵיכֶם הֲרֵאת אֶת כָּל מַעֲשֵׂה ה'... (י"א, ז)

באחת המשפחות בישראל בא סבם לבקר והיה נוכח במחזה שמאוד לא מצא חן בעיניו. היה זה כאשר האמא בקשה מאחד הילדים להוריד את הפח, וזה הגיב: "למה דוק אני"? גם כאשר קראה לשני ולשלישי, נשמעו תגובות דומות. הרביעי כבר היה מתוחכם יותר, וביקש מאמו להטיל גורל בין הילדים. הסבא שהצטער לשמוע את תגובות נכדיו לנוכח בקשת אָמָם, קרא לכל הילדים, הפשיל לעיניהם את שרוול חולצתו, ואמר להם: אתם רואים כאן את המספר הזה שצורב כאן על היד שלי? כולכם יודעים שזה הסימן שהייתי באושוויץ. עכשיו אני רוצה לספר לכם סיפור, ותשמעו טוב את כל הפרטים - כשהנאצים ימ"ש כבשו את הכפר שלנו, הם החליטו לא להמתין עם הסלקציה עד להגעה לאושוויץ, אלא לבצע אותה כבר בכפר. יחד איתם הגיעו גם שתי רכבות, אחת חנתה בצד ימין והשניה בצד שמאל. כל היהודים תושבי הכפר הובלו אל מקום חנייתן של הרכבות, ותנועת ידו של המפקד הנאצי הורתה לכל יהודי לאיזו רכבת עליו להיכנס, הימנית או השמאלית, כשהיהודים האומללים שהופנו לכל אחת מהרכבות לא היו מודעים ליעד אליו הם מובלים. כשהגענו אמי ואבי וכל הילדים אל מול אותו נאצי, עשה הארור הזה סימן לאבי לצד ימין, ולאמי ולכל הילדים סימן לפנות שמאלה. זה לא הזמן לתאר את מה שעבר עלינו בהיפרדנו מאבינו היקר, את הבכיות והיללות, שעדיין מצלצלות באוזניי, במיוחד לאור העובדה שהיינו משפחה מלוכדת מאוד. כשהיינו כבר בתוך רכבת המוות, פתחה אמי את החבילה שלקחה איתה מהבית עם מעט הדברים שהיה מותר להוציא, והבחינה לפתע שהתפילין של אבא נמצאות בחבילה. בגלל המהירות

בברכת התורה
רינה

לְאֲדָם מַעֲרַכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה שלמה בן זוהרה: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה סלמן בן חבו דוד: יעקב בן סאלם: חיים בן אסתר אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רוני בן עזיזה אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיאל: סמי בן חנה משה אהרן בן מאיר יצחק: חנינה בת כמיסה: מאיר בן שמחה: יוסף בן סולטנה מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: ג'וליה חיה בת גריסה מרים בת עזיזה: נוראני בת מרים ורבי: כותן בת חביבה: האובה (דייזי) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה

הצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב בן פאולה
זיווג הגון: זרהבת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther)
רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: הדס-הודיה בת פאולה: אלקנה רחמים בן איריס

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסאנה שלי"ט א' אברהם בן חנה: יעקב ישראל בן גלית אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה דוד בן שמחה: מנחם בן עליזה: איתן חיים בן שלומית פאולה בת דינה: זרבה בת הודיה: גלית בת חת מרים קרן בת רבקה: איליה לאה בת ציפורה שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה אברהם בן אנט: יפיי בת חביבה בן חמו אריאל בן אביגיל: שושנה בת שדרה רחל בת נטראה: רות בת לינה: נורית בת רחל

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל יובל בן שלומית רחל בת חיה עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752
או במייל: Ronbarina@gmail.com
כתובת: הקוצר 2 רמת השרון מ. 4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון